

15. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ БАЛАД ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА ОЛЕКСАНДРА ПУШКІНА

**Людмила Приблуда
Аліна Бабій**

Національний університет харчових технологій

Вступ. О. Пушкін став Т. Шевченка першим враженням від російської культури і є втіленням ідеї “святого мистецтва”. Т. Шевченко вчився у нього, знаходив підкріплення своєму тяжінню до народної творчості.

Мета роботи полягає у дослідженні та виявленні рис подібності двох геніїв, не забуваючи про ті межі, що визначені між ними різними періодами історії та літератури.

Виклад основних результатів дослідження. У творчості Т. Шевченка можна виділити вісім типових балад: «Причинна», «Тополя», «Утоплена», «Лілея»,

«Русалка», «Чого ти ходиш на могилу...», «Коло гаю в чистім полі», «У тієї Катерини». У цих творах національний феномен базується на вираженій національній самосвідомості, національному характерові, на народній мові і творчості, в яких матеріально реалізуються витоки народного духу. У центр романтичного твору поставлена самоцінна особистість. За Гегелем, зміст романтичного криється в абсолютному внутрішньому житті, а форма — в духовній суб'єктивності, яка опановує свою самостійність і свободу [2, с. 233]. Особистість знаходиться в пошуках свого раю, свого щастя, але виступають сили, які не дають знайти спокою та благополуччя.

Привертає увагу прийом звернення до минулого, які використовували обидва поети. У баладі О. Пушкіна «Русалка» подано відомості про життя героя до кризового моменту в його долі. У начерку «Там у леска за ближнею долиною» автор простежив долю двох закоханих від початку кохання і до смерті героїні. Балади «Лілея» Т. Шевченка і «Гусар» О. Пушкіна схожі використанням монологу головного героя, який розкриває суть трагічного конфлікту, на основі якого будується твір.

Балади О. Пушкіна позначені послабленням драматизму. Навіть у гостросюжетних історичних баладах циклу «Песни западных славян» розповідь має об'єктивно-пізнавальну властивість. У тогочасній літературі існувала тенденція наблизити баладу до літератури, реалістичної в своїй основі, і у своїх баладах О. Пушкін використовує реалістично-побутові деталі («Жених», «Утопленик»). Наприклад, поет називає новгородські тканини, популярні в той час, елементи обряду (свахи пригортають пирогами) і т. п.

Особливістю Шевченкових балад є те, що вони включають в себе основні структури і символи постовогоміфу України. О. Забужко, на основі досліджень Г. Грабовича, пише, що Т. Шевченко вибудовує концепцію національного гріха і прокляття, яке спричинене непримиренністю двох начал — чоловічого і жіночого та масовою безвольністю [3, с. 127]. О. Білецький зауважував, що у творчості О. Пушкіна образ матері є другорядним, лише в романсі «Под вечер осенью ненастной» звучить мотив покритства.

Висновки. Отже, О. Пушкін є для Т. Шевченка значним враженням від російської культури. Поет став для українського митця втіленням «святого мистецтва». Т. Шевченко вчився у нього, знаходив підкріплення своєму тяжінню до народної творчості. Т. Шевченко пристосовує балади до національного ґрунту України, потреб часу, збагачує функціональну роль жанру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білецький О. Пушкін і Україна // Білецький О. Збір.пр.: У 5-ти т. — Т.4: Російська література та російсько-українські зв'язки/ Гудзій М. і ін. — К: Наукова думка, 1966 — С.182-267.
2. Гегель Г.В.Ф. Эстетика: В 4-х т. — Т.2: Лекции по эстетике. — М.: Искусство, 1969. — 326 с.
3. Забужко О. Шевченків міф України: спроба філософського аналізу. — К.: Абрис, 1997. — 142 с.
4. Курилова Ю.Р., Янатъева В.О. Особливості балад Т. Шевченка та О. Пушкіна / Ю. Р. Курилова, В. О. Янатъева // Вісник Запорізького державного